

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt LVIII. De Præuentione viam reconuentionis. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

bus opportunis, quæ etiam factæ fuerant ipsi creditori, qui in spretum inhibitionis obtrunxit decretum capturæ contra sequestrarium, coram Magistratibus Regiis eiusdem ciuitatis Lugdunensis.

S V M M A R I V M.

- 1 Facto sequestro in manibus debitoris cum inhibitionibus de soluendo, non potest contra ipsum procedi executiue.
- 2 Inhibitio facta parti, operatur nullitatem processuum alterius iudicis, quamuis illa inhibitiō non fuerit deducta ad illius notitiam.
- 3 Index præueniens, potest inhibere iudici præuentor, etiam si sint pares.
- 4 Hoc verum est in Iudice Ecclesiastico, nam laicus laico non potest inhibere ex veriori sententia quando sunt pares, sed ad Superiorem est recurrendum.
- 5 Item verum est quod potest inhibere parti, quæ inhibitiō alterius iudicis processum inficit. Intellige si iudex procedat ad instantiam partis quæ fuit inhibita; secus si procedat ex officio.
- 6 Quando quis comparuit, & litem contestatus est coram Iudicibus Pontificiis, & fuit factum decretum de nihil innouando, si procedat coram alio Iudice, committit attentatam.
- 7 Qui in spretum inhibitionum, adiuit Iudicem alterius Monarchie, dicitur Principis inhibentis iurisdictionem turbare.

Post causam inter duos mercatores coram Magistratibus Pontificiis præuentam per intimationem sequestri, & inhibitiones prætenso creditori factas de turbando debitorem in persona, vel bonis, per quodcunque genus executionis, instantibus sequestrationibus factis ad instantiam illorum, quibus ille creditor varias pecuniarum summas debebat, debitor iste in cuius manibus sequestrum factum fuerat in ciuitate Lugdunensi ubi repertus fuerat, carceratus fuit ad instantiam eiusdem creditoris inhibiti.

Dubitatum fuit vtrum huic creditori exequenti post inhibitiones obitaret præuentio, & in quas penas inciderit. Consultus hac de re, dixi sine dubio executionem illam in præiudicium causæ pendentis, & præuentæ in ciuitate Auenionensi, subsequutis inhibitionibus, nullitatis vicio laborare. Non enim poterat in dubium reuocari iustitia illius inhibitionis, quia attentis sequestrationibus factis in manibus istius debitoris, non poterat, cogi ad soluendum donec citatis citandis inhibitiones sublata fuissent: Zach. de obligationibus Cameralibus, quest. 19. n. 7. Seraphin. decis. 19. num. 1. Neque Iudex Lugdunensis poterat esse competens in illa causa, attentis inhibitionibus in litis præuentione & sequestratione fundatis, ipsique parti intimatis. ¶ Quia licet inhibitiō facta fuerit solum parti, & non iudici, operatur nullitatem omnium gestorum eoram alio iudice, quamuis coram illo non fuerit oppositum de litispendentia, & inhibitionibus: Lancell. de attent. cap. 4. limit. 2. num. 103. versic. vel dicamus.

Rationem affert Lancel. ibid. num. 105. quia licet dicatur quod par in parem non habet imperium, ille à quo §. tempestinum, ff. ad Trebell. tamen iudex præueniens potest inhibere præuento, ne ad vltre-

riora procedat, quamvis iudices sint pares: ad quod allegat Alexand. consil. 9. lib. 4. quod etiam ipse Lancell. confirmat, cap. 20. quest. 4. num. 103. Quæ tamen doctrina posset procedere, si ageretur de iudice Ecclesiastico, qui potest inhibere iudici laico, ne in præiudicium suæ iurisdictionis procedat: in quibus terminis procedit consil. Alexandri: ¶ Sed in aliis casibus, si Iudices pares sibi inuicem inhiherent, magna oriretur confusio. Aut enim sunt sub diuersis iurisdictionibus, & hoc fieri non posset ex defectu authoritatis; Aut sub eodem Principe, & tunc Superiorem adeundum esse supra ostendimus: & poterunt videri dicta superius, hac 2. parte cap. 6. n. 13. & c. 22. per totum.

Quocumque tamen casu inhibitiō sufficit si fiat parti, ad hoc, vt gesta in præiudicium ipsius reddant nullam totam processuram alterius iudicis: Lancell. de attentat. cap. 20. ampliat. 1. num. 29. & 30. & ampliat. 6. num. 2. Salgad. de Reg. protect. parte 3. cap. 14. num. 68. Licet enim ex scientia partis nihil inferri possit ad scientiam Iudicis ad effectum attentatorum, Lancellor. in d. tract. de attentat. p. 2. c. 12. ampliat. 15. n. 26. Illud procedit, si Iudex aliquem actum faceret ex officio & sine requisitione partis; tunc enim illi nihil posset imputari: secus si ad partis instantiam; quia cum ipsa fuerit inhibita, ipsi debet imputari si spretis inhibitionibus aliquid petierit, Lancell. ibid. in tit. de attentat. post inhibiti. ampliat. 59. Rot. decis. 296. n. 8. p. 6. recentior.

Præsertim cum pars inhibita, vltra inhibitiones sibi factas comparuisset, & super illis inhibitionibus coram iudice inhibente contestatus fuisset, Ricc. collect. 2749. versic. Quod ego puto verum. Quamuis enim superius dictum fuerit, non esse locum delicto turbatæ iurisdictionis, quando lite pendente super executione in vnâ Monarchiâ, noua sit executio vigore instrumenti in aliâ diuersâ. Tamen hoc non procedit, quando primus Iudex curauit inhibitiones intimari creditori de procedendo ad executiones aliquas, prout factum fuerat in casu de quo agebatur. ¶ Vnde stante contemptu dictarum inhibitionum & iurisdictionis summi Pontificis, concluderetur dictum mercatorem agentem incidisse in penas turbatæ iurisdictionis: iuxta ea quæ copiose deducit Farinac. in tit. de crimin. lesa maiest. quest. 114. num. 25. & seqq.

Cum autem hac de re acriter disputaretur, & Officiales Pontificij pro manutentione iurisdictionis, & penis aduersus illam spernentem infligendis contenderent, hoc negotium fuit transactione solutum.

C A P V T LVIII.

A R G V M E N T V M.

De Præuentione per viam reconuentionis. Quomodo inter se differant, reconuentionem opponi ad effectum vnionis causarum, vel ad effectum ampliandæ iurisdictionis. Et quo tempore & in quo litis statu fieri debeat reconuentionis, vt det præuentionem ex prorogatione iurisdictionis; In quibus casibus & coram quibus iudicibus detur reconuentionis. Clericus coram Iudice laico, an & quando recon-

ueniri possit. Quid dicendum de reconuentione facta coram Iudice delegato. Vtrum in causis possessoris, manutenendæ, vel etiam reintegrandæ possessionis, seu spoliij. Denique quando Iudex laicus propter reconuentionem potest de causa Clerici cognoscere, vtrum lata sententia, possit illam executioni demandare contra Clericum. Vtrum actor possit renunciare liti ad euitandam reconuentionem oppositam.

SVMMARIVM.

- 1 Reconuentio quid sit, & verum sit actio, vel exceptio.
- 2 Reconuentio duobus modis fieri potest, nempe vel ad causarum vniionem, vel ad prorogationem iurisdictionis.
- 3 Reconuentio ad fines vniionis causarum, debet fieri ante litem contestatam, vel incontinenti post, alioqui causæ conuentionis & reconuentionis separatim tractabuntur.
- 4 Ad fines prorogationis iurisdictionis, sufficit reconuentionem fieri ante conclusionem causæ, vel etiam sufficit proponi ante sententiam.
- 5 Quando agitur de negotio exigente celeritatem, & reconuentio requirit altiore indagine, non retardat expeditionem.
- 6 Datur appellatio à Iudice non admittente reconuentionem.
- 7 Quibus in casibus processura Iudicis procedentis ad decisionem reconuentionis, omittitur reconuentione, si nulla; quamuis ab ea non fuerit appellatum.
- 8 Reconuentio qua non fuit opposita in prima instantia, non potest opponi in causa appellationis. Limitatur ibidem, nisi actor & reus essent eiusdem fori.
- 9 In causa Criminali non est locus reconuentioni causæ Civilis ad effectum prorogando iurisdictionis.
- 10 Clericus coram Iudice laico reconueniri non potest de causâ spirituali.
- 11 Clericus conueniens laicum coram Iudice temporali, tenetur coram eodem subire iudicium reconuentionis.
- 12 Clericus post oppositam reconuentionem non potest re non integrâ, renunciare suæ petitioni ad euitandum iudicium iudicis secularis.
- 13 Iudex delegatus, cognoscit de reconuentione si verba commissionis id ferant.
Quod adhibita distinctione fusus declaratur, & quæ sit adhibenda cautela in formanda commissione.
- 14 Reconuentio non datur de causa omnino diuersa, & actione separata; & quomodo hoc procedat.
- 15 In summarissimo possessorio datur reconuentio, in eodem genere possessorij, dum uterque contendit se possidere. Sed de petitorio non admittitur reconuentio ex multorum sententia. Sed alij contra. Sed vide infra, n. 22.
- 16 Reconuentio non datur de remedio spoliij, cum remedio Retinendæ plenario. Sed hoc pluribus propositis casibus explicatur.
- 17 Donec constet de spolio, possessor interim manutenendus est.
- 18 Quando notoriè constat de spolio, non est danda manutentio spoliatori.

- 19 Reconuentio de spolio commissio ab alio tercio, non admittitur in præiudicium actionis spoliij iam intentatæ.
- 20 Aduersus agentem spolio admittitur reconuentio alterius spoliij ab actore commissi, & vltimum spolum in primis purgandum.
- 21 Limita nisi primum spolum esset violentum, tunc enim primum ante omnia purgandum est.
- 22 In casibus in quibus Iudex laicus procedere potest contra Clericum, sine per viam reconuentionis, siue alio modo; dam ad executionem sententiæ suæ contra personam, seu contra bona denegandum est, hoc fieri debet auctoritate iudicis Ecclesiastici.
Et verum actor possit renunciare liti ad euitandam reconuentionem.

RE AVENTIO etiam inducitur per reconuentionem, cum multisint casus, in quibus causa præuenta ratione propositæ coram aliquo Iudice reconuentionis, cognitio illius non possit auferri ab illo Iudice coram quo per reconuentionem præuentum est. Quomodo autem, & quibus in casibus hoc fiat, ex sequentibus apparebit.

Primo igitur notandum est, Reconuentionem (quæ nihil aliud est, quam mutua petitio facta per reum aduersus actorem, leg. cum Papinianus, & Authenti. & consequenter, Codic. de sentent. & interlocut. omn. iudic. Non enim reconuentio, exceptio est; sed actio, mutuaque petitio, Cod. Fabr. lib. 2. tit. 1. Cod. de eden. definit. 6. num. 5.) duobus modis, seu ad duos effectus proponi posse. † Primo quidem, ad hoc vt vnâ eadêmque sententiâ petitio rei cum actoris petitione terminetur. Secundo, ad hoc vt ex reconuentione iurisdicctio iudicis aliqui incompetentis prorogetur, & de reconuentione cognoscatur, qui per viam actionis cognoscere non possit. † Si reconuentio fiat ad fines vniionis & coniunctionis causarum & sententiarum, fieri debet ante litem contestatam, vel incontinenti post. Duran. dec. 375. n. 21. Rota dec. 209. num. 8. parte 6. recentior. Et hæc distinctio quæ communiter à D.D. approbatur, verissima mihi videtur, non obstantibus iis, quæ eruditè & subtiliter in contrarium adducit Merl. controuerf. lib. 2. cap. 23. & seqq. Quia simultaneus processus non est de essentia reconuentionis: sed potius effectus illius; nec est de forma formali, sed de forma effectuali, cum sæpè videamus reconuentionem sine conuentione terminari.

Si vero reconuentio fiat ad effectum ampliandæ iurisdictionis, sufficit quod opponatur ante conclusionem causæ, imò & ante sententiam, præsertim de iure Canonico, Vinc. de Franch. decis. 376. Carol. de Grass. de effect. Cleric. effectus, 1. numer. 762. ad quod videri potest Bellon. in tractat. de iis quæ sunt in cont. parte 1. c. 14. † Vbi tamen dicit supradicta non procedere, quando agitur de negotio exigente celeritatem, vel periculum est in mora; tunc enim non admittitur reconuentio: ad quod allegat Menoch. de arbitr. casu 184. & Mastril. decis. 141. veluti in causa depositi, vel electionis, aut similibus quæ moram non admittunt. Sed DD. illi loquuntur de reconuentione ad effectum simultaneæ processus, non autem ad effectum prorogandæ iurisdictionis de quo nunc agimus, & dicemus infra n. 22.

Si autem iudex causam reconuentionis tempore opportuno propositæ non decidit simul cum negotio conuentionis, datur appellatio propter ordinis iudiciarij peruerfionem: Giurb. 2. decis. 2. n. 7. sed ramenten

sententia non est nulla, si non appelletur: Trentacinq. de mut. petit. resol. 1. n. 10.

Fallit in casibus, in quibus reconuentio fit super negotio procedente ab eodem fonte à quo procedit conuentio. Tunc enim tenetur iudex super utroque simul iudicare, quia hoc casu potius est exceptio quam reconuentio, & propterea si super utroque non pronunciet iudex, sententia eius erit nulla, cum continentia causa per eam diuidatur. Secus si à diuersis fontibus, tunc enim opus erit appellatione: Natta consil. 155. n. 2.

Vnde sequitur non posse reconuentionem opponi in causa appellationis, etiam ad effectum prorogandi iurisdictionis: quia Iudex appellationis est incompetentis quoad ea quæ non fuerunt petita in prima instantia. Mura decif. Sicil. 1. n. 20. Trentacinq. lib. 2. var. resol. 1. de mutis petit. resol. 1. n. 29. Matrill. decif. 136.

Nisi tamen actor & reus essent eiusdem fori, tunc enim licet reconuentio proponeretur in causa appellationis, esset admittenda inter eos qui sunt eiusdem fori. Natta. dicto consil. 155. n. 3.

Secundo loco notandum est, non esse locum reconuentioni in causa Criminali, si reus velit actorem Clericum pro causa Ciuili in eodem iudicio reconuenire: quod explicat de Grass. dicto effect. 1. n. 763. & seqq. Et procedit siue Clericus agat ciuilitur, & reconueniatur criminaliter, siue agat criminaliter, & reconueniatur ciuilitur: Trentacinq. dicta resol. 1. de mut. petit. n. 33. versic. Tertio: post Carauit, quem allegat, vrin 67. n. 12.

Tertio notandum est, quod Clericus coram Iudice laico non potest pro causa spirituali reconueniri, Grass. d. effect. 1. n. 766. Barbof. de Iur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. n. 147. ibi idem procedere asserit quamvis non esset res mere spiritualis, si esset annexa rei spirituali. Ratio, est quia non potest reconuentio fieri, de re vel causa super qua iudex, etiam utraque parte consentiente, cognoscere non potest: Bart. in d. Authent. & consequenter, C. de sem. & interloq.

His ita suppositis & reiecta ampliori tractatione ad eos qui de materia ex professo egerunt. Dicendum est præuentionem dari Iudici illi coram quo actio intentata est si in casibus à iure permittis coram ipso fiat reconuentio, adeo vt causa actionis seu petitionis & reconuentionis ab eodem Iudice terminanda sit, non obstante fori privilegio, quod actori alioquin competisset: unde si Clericus actor reum laicum coram Iudice laico conueniat, pro vt tenetur, cum actor sequatur forum rei, si reconueniatur à laico, tenetur coram eodem Iudice causam prosequi, nec potest petere se remitti ad suum Iudicem Ecclesiasticum: Cane. lib. 2. var. resol. cap. 13. n. 54. & sequentib. Plures allegat Barbof. de iure Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. n. 137. nisi tamen reconuentio fieret in fraudem: de Grass. dicto effect. 1. n. 778. Ad eo vt nec Clericus postquam actionem intentauit, & fuit allegata per reum reconuentio, possit re non integra renunciare suæ petitioni, ad euitandum forum laici, stante præuentione iudicis secularis: Barbof. in cap. 1. de mut. petit. n. 11. & de iure Eccles. dicto §. 2. n. 140. de Grass. loco cit. n. 777. Afflict. decif. 173.

Item reconuentio locum habet coram iudice delegato, si id fuerit in commissione concessum, illius siquidem tenor semper inspiciendus est: Barbof. dicto cap. 1. de mut. petit. n. 5. Et ideo cum alias mora fuisset controuersia, & in Rota Romana commissa inter Ducem Mantuæ, & Ducissam Annam de Nemours, super bonis Ducis Ferrarie sitis in Italia, &

Dux Mantuæ reus illam reconueniret, ratione bonorum sitorum in regno Gallie, fuit iudicatum, Rotæ competere iurisdictionem, etiam quoad bona Gallie, ratione illius reconuentionis per Ducem propositæ, quia commissionis verba referebantur tam ad conuentionem quam ad reconuentionem, vt in Ferrarien. coram Corduba. decif. 39. p. 1. recentior.

In hac questione distinguendum est; aut enim commissio fuit impetrata ab actore, aut à reo, aut ab utroque, aut denique motu proprio Superioris Iudex fuit deputatus. Si ab actore, locus est reconuentioni coram Iudice delegato; non enim debet dedignari actor illum habere Iudicem contra se, qui illum impetrauit, l. cum Papinianus, C. de sentent. & interlocutionib. omni. Iudic. Honded. consil. 21. n. 16. lib. 1. Si autem Iudex fuerit impetratus à reo, aut etiam de communi consensu tam actoris quam reus, licet inter DD. adsit controuersia, tamen communis & verior opinio est, illo casu locum non esse reconuentioni, secundum sententiam Bartoli in authent. & consequenter, in fin. C. de sentent. & interlocut. omni. iud. quam communem asserit Gomez. in cap. dispendia, n. 39. in 8. limitat. de rescript. & sequitur Barbof. ad l. qui prior 29. n. 46. ff. de iudic. Et ideo cautela est, hoc casu, vt obtineatur commissio causæ eidem Iudici, vt de causa reconuentionis cognoscatur: iuxta decif. Rotæ 2. alias 597. de mutis petitionibus, in antiquis: vbi dicit similem commissionem specialem facile impetrari. Quod intelligendum est vt procedat, nisi agatur de causa summaria vel priuilegiata, veluti de causa executiua; tunc enim non facile daretur commissio, nisi ageretur de alia causa similiter summaria, vel executiua: Zachias de obligat. Camer. quest. 18. n. 35. Gait. de credito, c. 2. n. 8. n. 3027. in fin. Barbof. in dict. leg. qui prior, n. 40. vbi dicit, hoc casu reconuentionem habere effectum prorogationis iurisdictionis, vt scilicet coram eodem Iudice causa tractari debeat; non autem vt utraque causa pari passu ambulet, si utraque non sit æqualiter priuilegiata.

Et ex prædictis inferitur non esse locum reconuentioni coram Arbitris de communi partium consensu electis, vt per Barbof. in dicta l. qui prior, n. 42. per cap. Cum dilectus, de arbit. Et licet ipse n. 43. asserat, reconuentionem fieri non posse eadem ratione coram Arbitris ex necessitate Statuti electis, tamen contrarium firmat Carol. de Grass. plures allegans in tractat. de effectib. clericat. effect. 1. n. 780.

Si autem commissio emanaret motu proprio Principis, & non ad requisitionem partis, non posset coram eo fieri reconuentio; quia cessant duo requisita reconuentionis faciendæ coram delegato: Primum, quod solus actor Iudicem elegerit; Secundum, quod sponte, & non ex necessitate elegerit: & hæc fuit sententia Iasonis in l. 3. in princ. n. 14. ff. quod quisque iur. quam dicit esse notabilem Barbof. in d. l. qui prior, ff. de iudic. n. 50.

Verum si laicus Clericum conuenit super negotio omnino diuerso & separato, non admittetur reconuentio ad effectum ampliandæ iurisdictionis, veluti si petitio esset de mutuo, & reconuentio de commodato, si credimus Thefauro Iuniori, lib. 1. quest. forens. 98. n. 4. & 5. Intellige duobus his concurrentibus; nempe quod sit diuersa actio, & à diuerso fonte procedat. Si enim solum à diuerso fonte hoc non faceret vt excluderetur reconuentio, vt supra diximus.

Sed dubitari potest, vtrum in causis possessoriiis, possit Iudex per viam reconuentionis aditus cau-

sam præuenire, vt coram ipso simul conuentio & reconuentio tractetur. Sanè si de eiusdem generis possessorij reconuentione agatur dum vterque se possidere prætendit, certum est hoc casu reconuentionem admitti. Sed si de petitorio agatur, variè sunt DD. sententia: Aliqui enim existimant, reconuentionem petitorij nullo modo admittendam esse in possessorio, veluti Ricc. collect. 112. Postius de manutent. obseru. 65. Amendol. ad Vincent. de Franch. decis. 193. num. 7. ad quod allegatur text. in cap. finali de iudic. & ibi Gloss. in verbo, super proprietate, qui tamen apud me parum probat: quia loquitur de proprietate proposita per viam reconuentionis post latam sententiam, quo casu non debere admitti reconuentionem, ad effectum ampliandæ iurisdictionis, superius generaliter ostendimus, maximè num. 4. Eandem tamen sententiam probat Maltrill. decis. 41. Don Marius num. 6. part. 1. & multi quos citat Fontanell. decis. 344. num. 9. veluti Honded. consil. 111. a n. 6. vol. 1. Carol. de Grass. de effectib. clericat. affect. 1. num. 774. & 775.

Alij vero in contraria sunt sententia, veluti Barbof. de iure Eccles. vniuerso, cap. 39. §. 2. num. 138. & post negotium pro vtraque parte disputatum, pro hac secunda sententia iudicatum fuit apud Fontanell. dec. 345. num. 8. faciunt notata per Farinac. de Inquisit. quest. 8. num. 99. vbi disputat vtrum laicus possit reconuenire Clericum coram suo iudice laico coram quo conuenitur, ad effectum ampliandæ iurisdictionis Iudicis laici; & concludit affirmatiuè, exceptis certis casibus, veluti quando agitur de causis spiritualibus, criminalibus, & aliis de quibus per eum.

Quidquid sit, si quis hanc posteriorem sententiam amplecti velit, videlicet esse locum reconuentioni petitorij, in causa possessionis, illa procedere non possit ad effectum, vt simul de petitorio & possessorio cognosceretur, sed tantum ad effectum vt iudex qui in actione esset incompetens, redderetur competens in reconuentione, iuxta distinctionem per nos approbatam supra num. 2. & confirmatam inferius, num. 22.

Secundo potest quæri de reconuentione in possessorio ordinario retinendæ, seu plenario, si in eo reconueniatur de spolio super eadem res; & tunc admittenda est ex Menoch. reuend. 3. retinen. num. 705. Postius dicta obseruat. 65. num. 2. Abb. in cap. veniens, de prescript. num. 3. & 24. Casus supponatur talis. Quidam Abbas pro certis iuribus Episcopalis, in quorum possessione se esse dicebat, egerat contra Episcopum eum turbantem, interdicto vti possidetis. Ipse autem Episcopus Abbatem reconueniebat, pro iisdem iuribus dicens, quod illis ab ipso Abbate spoliatus erat, & interdictum vnde vi, contra Abbatem intentabat. Cum vterque intentionem suam probasset, dubitatum fuit, vtrum in causâ conuentionis aut reconuentionis ferenda esset sententia. Rota Romana, in decis. 9. de restitutionib. spoliat. in antiquioribus coram Bisigneto, nihil resoluit, dicens aliquos tenere pro vtroque ferendam esse sententiam, sed solam executioni demandandam esse quæ in interdicto, vnde vi, lata fuit. Alios vero solum in interdicto, vnde vi, sententiam, non autem in interdicto, vti possidetis, proferendam. Verum pro resolutione plures casus post Abb. loco citato constituendi sunt.

Primo si actor solus probauit intentionem suam, cū requisitis in interdicto retinendæ, reconueniens autem nihil probauit, super sola actione ferenda erit sententia, non autem super reconuentione.

Secundo, si reus solus probat requisita suæ reconuentionis, actor autem suam petitionem non iustificat; sententia super sola reconuentione pronuntiabitur.

Tertio, si vterque conetur suam intentionem probare, & prius confitet de possessione agentis interdicto vti possidetis; interim ille manutentendus est, donec ius fiat super Iudicio spoliationis. Non enim vnquam spoliato datur manutentio. Postius de manutentio, obseruat. 57. n. 44. & 45.

Quarto, vbi constat de spolio, quamvis etiam constaret de possessione illius qui intentat manutentionem, quamvis verum sit regulariter possessionem, spolio, aut alio remedio reintegrandæ possessionis contentum, interim lite pendente manutentendum esse: Ludouic. decis. 200. num. 4. & 7. Postius obseruat. 42. n. 112. Hoc tamen verum est antequam constet de spolio, si enim de eo constiterit, ius dici debet super spolio, & spoliatus restituendus est, cum spoliatori quidem manutentio concedatur; hoc tamen verum sit, idonec spoliatus doceat de iuribus suis: Cyriac. controu. 10. n. post Rotam dec. 390. in fine p. 1. diuers. Et si clarè constet de spoliatio, aut violenta possessione, non est danda manutentio actori remedium retinendæ possessionis intentanti, sed reo qui proposuit reconuentionem, & vim ac violentiam probauit: Postius obseruat. 42. n. 137. qui plures allegat.

Quod si agatur de spoliato agente remedio recuperandæ possessionis, & reus reconueniat de alio spolio, erit considerandum vtrum agatur de spolio commissio per illum actorem, an vero spoliū factum fuerit a quodam tertio. De spolio quidem commissio per tertium reconuentione non admittitur, nisi tertius ille scilicet successerit in ius spoliatoris, cap. sapè, 18. cum ibi not. de restit. spoliat.

Si ab ipso spoliato agente ad reintegrationem quam reus de alio spolio vult reconuenire, simul iudicandum est de reconuentione spoliij, & vltimum spoliū in primis est purgandum: DD. & maximè Abb. in cap. finali, de ord. cognit. Ludou. decis. 485. num. 12. & nisi primum spoliū esset violentum, aut attentatum, tunc enim, non vltimum, sed primum esset in primis purgandum: Menoch. reuend. 1. recuper. posses. num. 383. Aut nisi secundum spoliū esset incontinenti factum: Menoch. ibidem n. 384. Addebat ad Ludou. decis. 485. num. 14.

Hoc autem vltimo loco notandum est, quod licet distinctio illa reconuentionis factæ ad ampliandam iurisdictionem, vel ad effectum simultaneæ cognitionis, multis rationibus impugnetur per Meril. lib. 2. controu. forens. c. 24. tamen ab ea non esse recedendum existimo, quando videlicet agitur de causis quæ celeritatem exigunt, in quibus admittitur quidem reconuentione ad effectum ampliandæ iurisdictionis, non tamen ad fines simultaneæ cognitionis veluti si agatur de deposito, vel de electione, aut de executione obligationis cameralis, & similib. quæ celeriter terminari debent, in quibus non retardatur quidem executio, & sic non datur simultaneæ cognitio, sed tamen finito processu executiuo remanent saluæ actiones, & iura partibus proponenda, & examinanda, terminato prius Iudicio celeritatem desiderante, vt bene per Cancr. part. 2. cap. 13. n. 41. & sequent. Carol. de Grass. dict. effect. 1. n. 776. & 777. Barbof. de iur. Ecclesiast. d. cap. 39. §. 2. num. 136. in fine & 137. & sequentib. vbi quæstionem hanc explicat cum pluribus ampliacionibus, vsque ad num. 157. & hoc iam probatum fuit supra num. 2. & 3. Nam ratio allata per Cancr. parte 2. cap. 13. n. 41. adhuc videtur

detur subsistere non obstantibus impugnationibus contra illam factis: quia sepe reconuentio admittitur dumtaxat ad effectum prorogandi iurisdictionem seu illam ampliandi, non autem ad effectum simultanei iudicii, veluti si agatur de deposito, electione, executione obligationis Cameralis, & similibus, quæ celeriter terminari debent, in quibus non retardatur quidem executio; sed illa facta, salua manent rationes, & iura partis: & sic recentâ distinctione de qua supra num. 2. & 3. ex posteriori sententia superius allata num. 15. reconuentio petitoris facta in iudicio summario non retardat continuationem processus; neque habet vim unionis causarum: habet tamen vim ampliandi iurisdictionem: & ita loquuntur Carol. de Grass. d. effectu 1. n. 776. & 777. Barbof. d. c. 40. §. 2. m. 138. Cæncer. dist. c. 13. num. 43.

13) Quamvis tamen vera esset illa sententia, in favorem iurisdictionis iudicis laici per reconuentionem ampliandam in Clericum; aut in aliis quibuscumque casibus, in quibus Clericus subicitur cognitioni Iudicis secularis, sententia executio siue contra personam, siue contra bona Clerici, semper fieri debet autoritate Iudicis Ecclesiastici, & ita tenendum est indistincte, quamvis Fontanel. dec. 309. & 310. nonnullas erudite quidem referat rationes & distinctiones; sed nostra resolutio communis est, & verissima, quam pluribus autoritatibus confirmat Barbof. de iure Eccles. univ. lib. 1. capite 39. §. 2. num. 156.

Sed dubitari potest, utrum actor videns reum velle proponere reconuentionem, ad illam euitandam possit renuntiare liti per eum intentatæ: Resolutio est, quod si reconuentio semel facta fuerit, non potest actor renuntiare liti; quia ius iam acquisitum est reo, ut reconuenire possit: sed ante propositam reconuentionem, potest sine dubio actor liti renuntiare in præiudicium reconuentionis. Cæncer. part. 2. variar. resol. cap. 13. de reconuent. num. 38. & 39.

Reliqua de hac materia videri possunt apud Barbof. in dist. l. qui prior. Cæncer. d. cap. 13. Carleual. de iudic. tom. 2. tit. 2. disp. 1. de reconuent. ubi infinitos allegat de materia reconuentionis agentes, Tapat. tit. 148. plures etiam citat Barbof. in cap. 1. de mutu. pecu.

CAPVT LIX.

ARGVMENTVM.

De Præuentione Conseruatorum Vniuersitatibus, Doctoribus, & scholasticis à summo Pontifice concessorum. Vtrum detur illis præuentione si personæ illis subditæ sint in lite agendo, aut solum defendendo. Et an in omnibus causis in quibus etiam non agitur de manifestis iniuriis aut violentiis. Et utrum idem in Conseruatoriis Regularium obtineat. Quid hodie post Concilium Tridentinum reuocatum fuerit circa Conseruatorias antiquas. Si plures coniunctim fuerint deputati Conseruatores, utrum vnus possit alium præuenire, an vero

Santle gerij de Præuent. Iudic. Pars I.

ambo simul procedere teneantur. Quid si concurrant Conseruatores diuersi generis, veluti Regularium cum Conseruatoribus Vniuersitatum studij generalis, utrum vnus possit aduersus alium vi præuentione. Priuilegium conseruatoriæ, utrum det præuentionem in præiudicium viduarum, aut pupillorum. Conseruatores ad certum genus causarum deputatos, præuenire non posse nisi circa causas in eorum commissione designatas. Vtrum Conseruatores diuersarum Religionum possint inter se vi præuentione.

S V M M A R I V M.

- 1 Conseruatores inferior à Papa deputare non possunt.
- 2 Conseruatorum definitio explicatur.
- 3 Conseruatores simpliciter deputati non possunt causas præuenire, quando persona contenta in priuilegio agunt; sed dumtaxat quando in ius vocantur.
- 4 Ampliatur ut procedatur etiam si ageretur de bonis de membris propriis Regularium, quibus dati sunt Conseruatores.
- 5 Explicatur constitutio circa conseruatorias facta per Gregor. XV. summum Pontificem, ex mente sacre Congregationis.
- 6 Conseruatores in forma communi sine clausulis amplis & pregnantibus deputati non possunt cogere debitores ad soluendum. Limita, nisi solutionis denegatio manifestam contineret iniuriam, aut violentiam n. 7. Licet alij contra sed male.
- 8 Conseruator antequam procedat tenetur assumere informationes saltem summarias de qualitate requisita ad fundandam eius iurisdictionem.
- 9 Quilibet index in re dubia potestatem habet indagandæ verum sua sit iurdictio.
- 10 Hodiernis temporibus licet conseruatoria cum facultatibus & clausulis amplissimis concedantur.
- 11 Propter clausulas Conseruatoriarum amplissimas, hodie Conseruatores sunt quid medium inter indices ordinarios & delegatos. Vide inferius, n. 29.
- 12 Facultas Conseruatorum dependet ex tenore literarum deputationis ipsorum: & n. 15.
- 13 Conseruatores Doctorum & scholarium Vniuersitatis Auenionensis habent etiam ius trahendi alios; quando comprehensi in literis sunt actores.
- 14 Per Concilium Tridentinum, non fuit derogatum iuri concessio Conseruatoribus procedendis, quando comprehensi in priuilegio sunt actores; si id in literis concedatur.
- 15 Papa potest omnes causas ad se euocare, & Iudicibus sibi beneuensis illas committere.
- 16 Dispositio textus in cap. 1. & ult. de offic. deleg. in 6. est hodie fere inuilis, propter clausulas amplissimas quibus ei derogari solet.
- 17 Concilium Tridentinum non derogauit Conseruatoriis Vniuersitatum, & Hospitalium actu hospitalitatem exercentium.
- 18 Constitutio Fel. record. Greg. XV. non derogat conseruatoriis Vniuersitatum, nec Religiosorum.
- 19 Explicatur decisio Papiensis relata per Antonium in materia Conseruatoriarum.
- 20 Conseruatores licet ex constitutionibus Innoc. & Bonif. non possint procedere in causis iudicialibus indagandis.